

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.II.30.498/2015/7. szám

A Szegedi Ítéltábla a Füsthy & Mányai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Füsthy Zsolt) által képviselt felperesnek - a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Ádám Attila) által képviselt alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás visszafizetése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. szeptember 14. napján kelt 11.G.40.030/2015/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** az alábbiak szerint:

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1 530 135 (egymillió-ötszázharmincezer-százharmincöt) Ft-ot és ezen összeg után 2014. május 8. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értéke szerinti kamatát.

A felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét leszállítja 30 200 (harmincezer-kétszáz) Ft-ra.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 61 400 (hatvanegyezer-négyszáz) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az alperes, mint lízingbeadó és az **...(A.) Kft.**, mint lízingbevevő között 2010. május 18. napján PA7002410. számon lízingszerződés jött létre a **(település neve)**, belterület **(ingatlan 1. hrsz.-a)**. Hrsz. alatt nyilvántartott 86 000 000 Ft beszerzési árú ingatlan egészének, valamint a **(település neve)**, belterület **(ingatlan 2. hrsz.-a)**. hrsz. alatt felvett 4 000 000 Ft beszerzési árú ingatlan 4797/200000 tulajdoni illetőségének lízingbeadására vonatkozóan. A felek a lízingszerződés mértékadó devizanemét euróban, az összes lízingdíjat 131 651 520 Ft-ban határozták meg, rögzítették továbbá, hogy a szerződés részét képezi a alperes neve lízingtevékenységére vonatkozó **(Üzletszabályzat megjelölése)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban Üsz.). Utóbb a lízingbevevő lízingszerződésből eredő jogai és kötelezettségei a **„(V.) Kft.-re**, majd - a 2012. július 18. napján kötött engedményezési és tartozásátvállalási megállapodás alapján - a felperesre szálltak át.

A lízingszerződés részét képező üzletszabályzat többek között az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

II/15. „Mértékadó devizanem: az egyedi lízingszerződésben meghatározott devizanem.”

II/18. „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi lízingszerződés létrejötte napján.”

II/22. „Árfolyamváltozás:

a) Árfolyamváltozás I.: A mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet: Árfolyamváltozás I. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam) - 1).

b) Árfolyamváltozás II.: A lízingszerződés futamidő lejárta előtti megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelt - kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.”

X/1.f): „A lízingszerződés megszűnése előtörlesztés következtében: A lízingbevevő az előtörlesztés értéknapjáig esedékessé vált fizetési kötelezettségein felül az alábbi fizetési kötelezettségeket köteles teljesíteni: a hirdetmény szerint külön eljárási díjakat és költségeket; az előtörlesztés értéknapján fennálló tőke, áfa, kamat, kezelési költségartozás és a maradvány értéket; az előtörlesztés napján esedékes - meg nem fizetett - valamennyi árfolyamváltozás I-et és az arra felszámított kamatot; az alábbi képlettel számított árfolyamváltozás II-t.: (az előtörlesztés értéknapján fennálló tőke-áfa és kamattartozás összege) x ((az előtörlesztési igény bejelentésének lízingbeadó által rögzített napját megelőző munkanapon aktuális deviza eladási árfolyam / mértékadó árfolyam) - 1).”

A felperes 2014. áprilisában bejelentette az alperesnek, hogy a szerződést le kívánja zárni, a még fennálló tartozását euróban kívántja teljesíteni. Az alperes válaszában a felperes forintban számított tartozását 41 383 082 Ft-ban jelölte meg azzal, hogy ebből az összegből 5 008 848 Ft árfolyam-különbözet címén terheli a felperest, míg az euroban való teljesítés esetén fizetendő összeget 137 665 euróban határozta meg. A felperes a 2014. április 28-án kelt levelében jelezte az alperesnek, hogy a szerződés mielőbbi végleges lezárása érdekében átutalással teljesíti az alperes által kért 665 eurot, ugyanakkor bejelentette, a fizetést jogfenntartással teszi meg, mivel az árfolyam-különbözet címén felszámított 5 008 848 Ft-ot és annak euróra történt átváltását az euroban történő teljesítésre figyelemmel jogszerűtlennek tartja, ezért fenntartja a jogát ahhoz, hogy a túlfizetést visszakövetelje. Ezt követően az alperes 2014. május 6-i értéknapra vonatkozóan újabb számítást közölt a felperessel, amelyben az árfolyam-különbözetet 4 972 672 Ft-ban, a teljes tartozás összegét pedig 41 782 879 Ft-ban illetve - 303,02 Ft/euro átváltási árral számolva - 137 888 euroban határozta meg. Ezek után a felperes 137 888 eurot átutalással megfizetett az alperesnek, majd a felek 2014. május 20. napján megállapodtak a szerződés előtörlesztéssel történ lezárásában az alperessel közölt fenti feltételekkel.

A fizetési meghagyásos eljárásból perré alakult eljárás során a felperes keresetében 4 972 672 Ft és ennek 2014. május 8. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét azzal indokolta, hogy a lízingszerződésből eredő kötelezettségét előtörlesztés formájában euróban kívánta rendezni, ennek ellenére a felperes a fenti összegű árfolyam-különbözetet számolta fel, ami kétszeres elszámolást eredményez a terhére, egyebekben tisztességtelen is. A perbeli esetben ugyanis az Üsz.X/1. f) pontja, mint tisztességtelen kikötés nem alkalmazható, az a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdésébe ütközik, míg a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése miatt nem képezi a szerződés részét. Az alperes helytállási kötelezettsége körében a Ptk. 318. § (1) bekezdésére és 339. § (1) bekezdésére hivatkozott. Állította, hogy az Üsz.II/22. pontjában foglalt rendelkezés ugyancsak tisztességtelen.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődleges védekezése szerint a felperes a szerződést határidőn belül nem támadta meg, ezért e joga elévült, másodsorban pedig arra utalt, hogy a felperes által kifogásolt üzletszabályzati pont nem tisztességtelen, az abban foglalt rendelkezés korábban közérdekű per tárgyát nem képezte. Állította, hogy az üzletszabályzat II/22. b) és X/1.f. pontja nem tisztességtelen, az árfolyamváltozás II. ezek alapulvételével került meghatározásra.

Az elsőfokú bíróság ítéltével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 190 500 Ft perköltséget. Határozatának indokolásában részletezte a pénzügyi lízing lényegét, annak jogszabályi meghatározását, és kifejtette a deviza alapú hitelezés lényegét. Kiemelte, a perbeli esetben a peres felek között zárt végű deviza alapú lízingszerződés jött létre, amely a Kúria 6/2013. számú polgári jogegységi határozata 1. és 2. pontjában kifejtettek szerint devizaszerződés. Rámutatott, a felperes a perbeli lízingszerződést gazdasági, szakmai tevékenysége körén belül eső célból kötötte, így az fogyasztói szerződésnek nem tekinthető. Megállapította továbbá, hogy az üzletszabályzat a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján a lízingszerződés részévé vált, ennek tényét egyebekben maga a felperes sem vitatta. Hangsúlyozta, a perbeli üzletszabályzat felperes által kifogásolt általános szerződési feltételei megfeleltek a pénzpiacra kialakult üzleti gyakorlatnak, a szokásos szerződési gyakorlattól nem tértek el, így külön figyelemfelhívó tájékoztatás és kifejezett felperesi elfogadó nyilatkozat nélkül is a szerződés részévé váltak.

Az Üzletszabályzat X/1.f) és II/22. pontja, valamint az árfolyamrés felszámolására vonatkozó rendelkezés tisztességtelensége tekintetében kiemelte, azt a felperes a Ptk. 209/A. § (1) bekezdésében foglaltak alapján megtámadhatta, a megtámadás határideje 2012. augusztus 5. napján kezdődött, e jogát azonban az ettől számított egy éven belül nem gyakorolta, ennél fogva az elévült. Rámutatott, a felperes a Ptk. 236. § (3) bekezdés második fordulatában foglaltak alapján a megtámadási jogát kifogás útján sem érvényesíthette, miután arra csak az ellenérdekű fél által vele szemben támasztott követelés esetén lett volna lehetősége, a perbeli esetben azonban az alperesnek a felperessel szemben követelése nem volt, így a megtámadási ok kifogás útján történő gyakorlása forgalmilag kizárt volt.

Kiemelte, az árfolyam-különbözet felszámítása az Üzletszabályzat X/1.f) pontjában foglalt rendelkezésen alapult, az alperes számszakilag levezette az árfolyamváltozás II. kiszámításakor alapul vett adatokat, feltüntette a részletes számítást, számítási módszere megfelelt az Üsz.X/1. f) pontjában foglaltaknak. Utalt arra, a felek a 2014. április 30-iki, illetve május 20-iki lízingszerződés módosítás elnevezésű okiratban az erre vonatkozó megállapodásukat írásba foglalták.

Az ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes annak megváltoztatását, a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság nem értékelte a bizonyítékait és kifogásait, különösen azt, amiben az elszámolást illetően jogfenntartó nyilatkozatot tett. Emiatt a tényállás hiányos, az abból levont következtetések tévesek. Nem utalt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában arra, miért volt jogosult az alperes az árfolyam-különbözet felszámítására akkor, ha a kirovó és a lerovó pénznem azonos volt. Kiemelte, a perben az általa tartozatlanul megfizetett összeg visszafizetésére kérte kötelezni az alperest, mindvégig az alperes elszámolását sérelmezte, ezt azonban az elsőfokú bíróság félreértelmezte és az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására irányuló keresetnek tekintette. Ezzel szemben követelését az alperes szerződésszegésére alapozta, az alperes ugyanis nem volt jogosult az árfolyam-különbözet felszámítására. Kifejtette, sem az egyedi lízingszerződés, sem az üzletszabályzat nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha az előtörlesztésre a mértékadó devizanemben kerül sor, miután azonban tartozását euroban törlesztette, forgalmilag kizárt az árfolyam-különbözet felszámítása. Változatlanul fenntartotta álláspontját a tekintetben, hogy az Üsz.X/1. f) pontja és II/22. pontja

tisztességtelen a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése és a 209. § (1) és (4) bekezdésében foglaltak alapján. Az alperes ugyanis üzletszabályzatában, illetve a részére küldött értesítésekben az azonos fogalmakra különböző elnevezéseket használ más-más jelentéstartalommal, ezért az üzletszabályzat II/22. pontja nem világos és nem érthető, nem felel meg a Ptk. 209. § (4) bekezdésében foglaltaknak. Álláspontja szerint a megtámadási jogával határidőben élt, ugyanis az F/5. alatt csatolt iratból kitűnően kifogást terjesztett elő az alperesi elszámolással szemben. Érvelése szerint a Ptk. 236. § (3) bekezdésében részletezettek nem eljárási kifogást jelentenek, hanem anyagi kifogásként értelmezhetők, ennek pedig nem feltétele, hogy az ellenérdekű fél követelését a peres eljárásban terjessze elő. Másodlagos fellebbezése az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására irányult.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helytálló indokaira figyelemmel.

A fellebbezés **részben alapos.**

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli szerződés deviza alapú, nem fogyasztói, zárt végű pénzügyi lízingszerződés, amely a futamidő lejártá előtt előtörlesztéssel megszűnt. Ugyancsak helytálló az a megállapítása, hogy a felperes nem támadta meg határidőben az üzletszabályzat általa kifogásolt rendelkezéseit, így azok tisztességtelensége érdemben nem vizsgálható. Egyetért az ítéletábra továbbá az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával is, miszerint az alperes az egyedi szerződés és az üzletszabályzat vonatkozó rendelkezései alapján helyesen határozta meg forintban a felperes általa teljesítendő előtörlesztés összegét. A felperes azonban alapvetően nem is a fentieket kifogásolta keresetében, hanem azt, hogy az előtörlesztés euroban történt teljesítésére figyelemmel az alperes jogosulatlanul számított fel árfolyamkülönbséget.

A jogvita elbírálása során az ítéletábra elsőként azt vizsgálta, vitathatja-e megalapozottan a felperes az alperes által közölt elszámolás eredményét, tekintettel arra, hogy a felek által 2014. május 20. napján kötött, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt „lízingszerződés módosítása” megjelölésű megállapodás egyértelműen rögzíti mind forintban, mind euroban a felperes összes fizetési kötelezettségének összegét. Tény, hogy ezt a megállapodást a felperes nem támadta meg, és a perben nem merült fel olyan körülmény sem, amely ennek a lízingszerződést megszüntető megállapodásnak a semmisségére utalna. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül a felperes 2014. április 28. napján kelt jogfenntartó nyilatkozata (2/F/5), amelyben közölte az alperessel, hogy a lízingszerződés mielőbbi lezárása érdekében megfizeti ugyan az alperes által megjelölt euro összeget, de fenntartja azt a jogot, hogy ebből az árfolyamkülönbséget címén felszámított összeget visszakövetelje. Az alperes a lízingszerződés előtörlesztéssel történő megszüntetését nem kötötte a felperes fenti jogfenntartó nyilatkozatának visszavonásához, ami úgy értékelhető, hogy annak ismeretében és azt tudomásul véve kötötte meg a felperessel a 2014. május 20-i megállapodást. Az ezen megállapodás megkötésekor már hatályos, következésképpen a jelen jogvita során alkalmazandó 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:63. § (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. Jelen esetben azonban a felek konszenzusa csupán arra terjedt ki, hogy a lízingszerződés előtörlesztéssel, azaz a szerződés alapján a felperest még terhelő valamennyi fizetési kötelezettség egy összegben történő teljesítésével megszűnjön, a tartozás összegének elszámolását illetően azonban a felek között nem jött létre az elszámolás minden elemére kiterjedő egyező akaratkifejezés, az alperes által előírt összeg megfizetése egyidejűleg nem jelent a felperes részéről elismerést. Ez a jogi helyzet pedig megnyitja a felperes részére az utat az elszámolás bíróság előtti vitatására anélkül, hogy szükség lenne a 2014.

május 20-i megállapodás bíróság előtti megtámadására.

Tény, hogy a tartozás devizában történő elszámolására vonatkozóan sem az egyedi szerződés, sem az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzat nem tartalmaz rendelkezést, az Üsz.X/1/f. pontja a forintban történő előtörlesztés szabályait tartalmazza, ezért annak rendelkezései a jelen elszámolási vita során nem alkalmazhatók. E tekintetben kiindulópontnak az alperes által készített 8. sorszám alatt becsatolt elszámolás tekinthető, ami részletesen tartalmazza a felperes alperes által nyilvántartott tartozását, mind forintban, mind devizában, azaz euroban kifejezve. Miután az alperes kezdettől fogva euroban is nyilvántartotta a felperes tartozását, ezért az elszámolás alapjaként ezt kellett figyelembe venni. Az abban foglaltak szerint a szerződés megszüntetésekor alapul vett értéknapon, azaz 2014. május 6-án a felperes tartozása 115 214,81 euro volt. Ezen felül az előtörlesztési feltételekről kiállított visszaigazolás fizetési kötelezettség részletezője alapján (8/A/3) a felperest általa sem vitatottan terhelte az értéknapiig lejárt ki nem fizetett tartozásként 4 086 145 Ft, szerződésmódosítási díjként 1 258 297 Ft, és egyéb hirdetményi díjként 600 Ft, összesen 5 345 042 Ft. Ezen összeg a törlesztés időpontjában irányadó árfolyam alapulvételével (303,02 Ft/euro) 17 639,23 euroban határozható meg. Ezen felül a fizetési részletezőben az alperes árfolyam-különbözet (Kamatváltozás II.) címén 4 972 672 Ft-ot számolt fel, ennek a jogszerűségét azonban a felperes megalapozottan kifogásolta. Az árfolyam-különbözet felszámításának alapja ugyanis - az Üsz.II/18. és II/22. pontjaiból következően - az, ha a szerződéskötéskor euroban megállapított (kirótt), és az akkor irányadó Ft/euro árfolyam alapján forintba (lerovó pénznemre) átszámított lízingdíjak összege a Ft eurohoz viszonyított árfolyamának futamidő alatti változása következtében módosul, azaz az árfolyam-különbözetből eredő fizetési többletkötelezettség alapja a kirovó és a lerovó pénznem különbsége. A felek azonban a szerződésüket akként módosították, hogy a kirovó és a lerovó pénznemet azonos pénznemben határozták meg, így az árfolyam-különbözet felszámításának nincs sem szerződési, sem jogszabályi alapja.

Mindezt figyelembe véve az ítéletábra az elszámolást az alábbiak szerint végezte el.

A felperes elszámolás értéknapiján fennálló nem vitatott összegű tartozása 115 214,81 euro volt, amelyen felül terhelte az elszámolásban feltüntetett és nem vitatott 5 345 042 Ft-nak megfelelő, azaz 17 639,23 euro, mindösszesen 132 854,04 euro. Ezzel szemben a felperes által ténylegesen kifizetett összeg 137 888 euro volt, amelyből levonásba helyezve a fenti, az elismert költségeket is magában foglaló összeget, a különbözet 5033,96 euro, így ez az az összeg, amit az alperes jogosulatlanul felszámolt, a felperes pedig tartozatlanul fizetett meg. Következésképpen ezzel az összeggel az alperes jogalap nélkül gazdagodott a felperes rovására, ezért köteles azt a felperesnek visszatéríteni a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése alapján annak a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamatával együtt.

Lényeges, hogy az alperesi elszámolásban feltüntetett, az értéknapiig számított tőke, áfa, és kamattartozásként megjelölt 31 465 165 Ft az elszámolás során nem vehető figyelembe kiindulópontként, ez ugyanis nem feleltethető meg az alperesi kimutatásban feltüntetett euróban nyilvántartott 115 214,81 eurónak, a devizában történő teljesítésre tekintettel viszont kizárólag az euróban kimutatott összeg képezheti az elszámolás alapját, ez növelhető a fent részletezett járulékos költségekkel.

Az ítéletábra megjegyzi, a felperes a követelését megalapozó jogszabályi rendelkezésként az 1959-es Ptk. 318. § (1) bekezdésére és 339. § (1) bekezdésére hivatkozott, azaz igénye jogcímeiként a kártérítést jelölte meg, a bíróságnak a felek jognyilatkozataihoz való kötöttsége azonban nem jelenti azt, hogyha valamelyik fél a perbeli jogviszony jogi minősítését illetően tévesen rossz jogcímet jelöl meg, azt a bíróság a határozata meghozatalánál ne minősíthesse a jogszabályi rendelkezéseknek

megfelelően (EBH2004. 1143)

A felperes a javára mutató, euroban teljesített többlet visszafizetésére forintban kérte marasztalni az alperest, ezért az ítélet tábla a fenti számítás szerint a felperest megillető 5033,96 eurót az elszámolás napján érvényes MNB hivatalos árfolyama alapján (303,96 Ft/euró) átszámította forintra, ami - kis kerekítéssel - 1 530 135 Ft-ot tesz ki, és ezen összeg megfizetésére kötelezte az alperest, míg a felperes ezt meghaladó igényét alaptalannak ítélte.

Az elsőfokú ítélet fentiek szerinti részbeni megváltoztatására figyelemmel módosul a peres felek pernyertességének aránya, így az elsőfokú eljárás pertárgyértéke alapján felmerült, és a felperes által megfizetett 400 Ft elsőfokú eljárási illetékből az alperes a pervesztességéhez igazodóan 91 800 Ft-ot köteles megfizetni a felperesnek a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján. Az alperes nagyobb arányú pernyertességére tekintettel viszont a felperes köteles viselni pervesztessége arányában az alperes elsőfokú eljárás során felmerült, ügyvédi munkadíjból álló - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint 000 Ft-ban megállapított - perköltségét. A két összeg különbözeteként az alperes javára mutatkozik 30 200 Ft különbözet, amelyet a felperes köteles elsőfokú részperköltségként megfizetni az alperesnek.

A kifejtettakra figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperes fellebbezése kisebb részben bizonyult alaposnak, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján igényt tarthat az általa megfizetett fellebbezési illetéknek az alperes marasztalásának megfelelő összeg után számított részére (122 400 Ft), köteles ugyanakkor az alperesnek - annak abszolút pernyertessége (1 912 402 Ft) alapján számított - ügyvédi munkadíjból álló részperköltséget fizetni, amelynek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján 61 400 Ft-ban határozta meg. A fenti összegek egymásba történő beszámításának eredményeként kötelezte az alperest a felperes javára másodfokú perköltség fizetésére a rendelkező részben foglaltak szerint.

Szeged, 2016. március 2.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró